

Ο χαμένος ταξιδιωτικός χάρτης της ΧΩΡΑΣΩΜΑΤΩΝ

Μαντόγλου, Αργυρώ
Εκδόσεις Κέδρος
Σελίδες 267
ISBN 960-04-2843-3

Ο λόγος της Αργυρώς Μαντόγλου κατατίθεται μέσα από μια μεταμοντέρνα αφήγηση χωρίς νόμους και συμβάσεις, μια ελεύθερη αφήγηση που έχει καταφέρει να ελέγξει τον ίδιο της τον εαυτό και ας τολμήσω να πω πως είναι σύμφωνος με την απόλαυση της ελευθερίας που περιγράφει η Βιρτζίνια Γουλφ στο δοκίμιο της «Πώς πρέπει να διαβάζει κανείς ένα βιβλίο».

Το **“BODYLAND ΧΩΡΑΣΩΜΑΤΩΝ”** ξεκινά με την εισαγωγική ιστορία-αφήγηση της Άγνωστης Χ. Η Άγνωστη Χ θέλει να επέμβει στην πλαδαρότητα, στην ένδεια της γυναικείας σεξουαλικής ρητορικής. Και το όνομα της Χ είναι η μεταβλητή Χ που τίθεται στους άξονες των μαθηματικών και λαμβάνει την οποιαδήποτε τιμή, «όνομα». Ανάλογα με τα δεδομένα παριστάνει μιας διαφορετικής πάντα κατανομής συνάρτηση: κανονική καμπύλη, καμπύλη κατά Gauss, αριστερόστροφη, δεξιόστροφη κατανομή, αυτό δεν έχει σημασία. Το σημαντικό είναι πως οποιοδήποτε όνομα κι αν παίρνει η Άγνωστη Χ, αυτό επενεργεί με τη σημαντικότητα της τιμής που σημασιολογεί η λέξη «όνομα», που της αποδίδεται από την συγγραφέα, όπως: Λευκή, Αρετή, Ευαγγελία, Νίκη, Αυγή, Βικτορία, Αλεξάνδρα, Μίνα, Ευγενία, Σταματία, Αρετή, Αλίκη, Ευτυχία, Σαλώμη.

Κάθε μια από τις ηρωίδες της αφήγησης εκθέτει ανυπάκουα την ιστορία της, την κρυφή της ιστορία, η οποία είναι πέρα από το φαίνεσθαι και είναι «είναι». Οι αφηγήσεις τους είναι σύγχρονες αναπαραστάσεις ενός reality show, μια παγκοσμιοποιημένη διήγηση με γλώσσα που αναδεικνύει τις ιστορίες και τους προσδίδει μια διαρκή κατάσταση πάθους με την τραγική του σημασία. Το λάθος που προηγείται και το μάθος που έπεται από τον άξονα της τραγικής αφήγησης είναι το ολοκληρωμένο δράμα που ζει ο αναγνώστης στα περιθώρια της αφήγησης. Με αυτόν τον τρόπο το βιβλίο απογειώνεται, αυξάνοντας ταχύτητα στην διαδρομή των ιστοριών που αφηγείται.

Οι γυναίκες δεν είναι οι έξαλλες και υστερικές γυναίκες που μαθαίνουν να υπομένουν από την εγκατάλειψη, την επιβολή και την βία που τους ασκείται από τους εκάστοτε συνταξιδιώτες τους, τους αρσενικούς ήρωες ή τους Άγνωστους Ψ –θα μπορούσαμε να πούμε– με τους οποίους αλληλεπιδρούν στη διαδρομή των σελίδων και ενός κάθετου χρόνου που χαρακτηρίζει το βιβλίο.

Οι ηρωίδες είναι πολύ περισσότερο οι αγγελιαφόροι μιας νέας μυθιστορηματικής, μυθοπλαστικής πραγματικότητας, που σημαίνει πως επιτέλους στη λογοτεχνία της χώρας μας η γυναικεία γραφή δεν κατασκευάζει γυναίκες θυμωμένες, γυναίκες έξω από τα όρια. Έτσι η συγγραφέας καταφέρει κάτι πρωτότυπο και θαυμάσιο, οι ηρωίδες της, οι πολλαπλές και σημαίνουσες τιμές της Άγνωστης Χ να είναι γυναίκες της διπλανής πόρτας που καθημερινά γράφουν τη δική τους ιστορία παθητικά ή ενεργητικά, υπομένοντας το θαύμα της αποτυχημένης χειραφέτησής τους σε μια κοινωνία που πάντα θα περιμένει να τις ημερώσει, εξημερώσει και έτσι ταυτίζει το υποκείμενο της ανάγνωσης με τις πολλαπλές μεταμορφώσεις της Άγνωστης Χ.

Η γραφή της Μαντόγλου χαρακτηρίζεται ως κάθετη και ενώ ακολουθεί κατά βάση τους κανόνες της μυθοπλασίας, εντούτοις επεκτείνεται χωροχρονικά δημιουργώντας ένα περιβάλλον αναφοράς που θα μπορέσει να επιβιώσει με την πάροδο των ετών, αφού δεν εμπλέκεται με τα κλισέ της κατεστημένης διήγησης, αλλά προτιμά να ανατρέψει σε πολλά σημεία την κληρονομημένη και μιμητική λογοτεχνία της χώρας μας. Έτσι, ενώ η Αλεξάνδρα συμμετέχει ερήμην της, προσκεκλημένη από την Ανθή, καθηγήτρια της, στα δρώμενα ενός reality show, στο Ναύπλιο, ένας ερωτευμένος Κολοκοτρώνης υφαιίνεται στην αφήγηση πυρπολώντας την κλειστή διήγηση.

Η Μαντόγλου δημιουργεί ηθελημένα, ανοικτές, χαίνουσες πληγές αναδιαμορφώνοντας το περιεχόμενο της αφήγησής της. Αποφεύγει την πεπατημένη και διαγράφει μια μυθοπλασία η οποία είναι αδύνατον προβλεφθεί από τον αναγνώστη και με αυτόν τον τρόπο τον εκπλήσσει. Η γραφή της θυμίζει την ανατρεπτικότητα της ζωής, την τραγικότητα της. Αν αυτό προέρχεται από την εμπειρία της συγγραφέως, τότε έχει επιτύχει να ενσωματώσει στη γραφή της τον μεγαλύτερο και αρτιότερο κανόνα του λόγου, αυτού της απόλυτης ελευθερίας. Και με αυτόν τον τρόπο ο Λόγος γίνεται *σάρκα και μετά πληγή, και ποτέ δεν κλείνει. Τα τραύματα σε κάνουν να μιλάς. Οι κακουχίες σου...* αρθρώνει η Static Woman, η Σταματία.

Η **ΧΩΡΑΣΩΜΑΤΩΝ** χωρίζεται σε δύο ενότητες, τις ιστορίες του δρόμου και τις ιστορίες του τρόμου:

Οι ιστορίες του δρόμου, ιστορίες που διηγούνται την καθημερινή υπαρξιακή διαδρομή των γυναικών σε δημόσιους χώρους —καζίνα, νοσοκομεία, γιορτές, πλατείες, κ.λ.π.— διηγούνται την έκθεση των ηρωίδων τους μέσα από ιστορίες που φαινομενικά θα μπορούσαν να αποτελούν κεφάλαια και πράξεις της ζωής του καθενός μας.

Οι ιστορίες του τρόμου από την άλλη, βιώνουν τον κίνδυνο μέσα από πλήθος ανατροπές ή αποκαλύψεις. Είναι τα θρίλερ, ο ίδιος ο τρόμος, η ανασφάλεια. Είναι η μεγάλη αποκάλυψη, το μεγάλο μυστικό που κρύβει μέσα του ο καθένας, διπλοκλειδωμένο. Αυτό που κανείς δεν τολμά να μурμουρίσει στον ίδιο του τον εαυτό και απροσδόκητα αποκαλύπτεται στον άλλο. Αυτό που σε κάνει ν' αναφωνήσεις «Τι είναι αυτά που μου συμβαίνουν;». Η Μαρία, η Μίνα, η Ευγενία, η Σαλώμη, η Ευτυχία, οι ηρωίδες του τρόμου ζουν και κινούνται ανάμεσά μας. Ίσως τις έχουμε κάποιοι συναντήσει, ίσως να τις συναντήσουμε.

Οι ιστορίες τους, ενώ καταγράφονται ως ρεαλιστικές, εντούτοις αποδίδονται δραματικά σκηνοθετημένες και δημιουργούν μια αίσθηση υπερπραγματικότητας. Αυτό

τις κάνει ξεχωριστές και αρμοστές στην πληροφοριακή και τηλεματική εποχή μας. Η πρόζα της Μαντόγλου δεν είναι φτηνή, fast-food πρόζα και κύρια δεν επικεντρώνεται στην ύλη αλλά στην ιδέα. Δεν ξέρω αν η Μαντόγλου, γράφει με σκοπό να φωτίσει τις σκοτεινές πλευρές του εαυτού της, να γνωρίσει τον εαυτό της, αλλά το περιβάλλον αυτοαναφοράς της δεν είναι η επιδερμίδα, ο φλοιός όπως αλλιώς θα μπορούσαμε να πούμε.

Η Μαντόγλου καταγράφει την αντανάκλαση των μορφών της που εισπράττει από μια συγκεκριμένη οπτική, παρόλα αυτά, όσο ρεαλιστικές κι αν είναι οι καταγραφές της, οι ήρωές της δεν έχουν συγκεκριμένη ταυτότητα, αλλά μοιάζουν με κάτι ασαφές και αχαρακτήριστο έχοντας την απόλυτη ελευθερία να εγκλωβίσουν τον αναγνώστη, εμπλέκοντάς τον στην ιστορία.

Η Άγνωστη Χ περιδιαβαίνει τις επικράτειες της **ΧΩΡΑΣΩΜΑΤΩΝ**, έχει γράψει τις ιστορίες δρόμου και τρόμου, έχει κρατήσει σημειώσεις για το νέο της βιβλίο συνεχώς διερωτώμενη: «Ποια είμαι;» ώσπου και γίνεται Ευχή, δηλαδή $f(x)$.

«...κάρφωσε το βλέμμα στη φωτεινή οθόνη του υπολογιστή και έγραψε, έγραψε, έγραψε... Και έγραφε για ώρα πολύ. Διόρθωση: έγραφε και διέγραφε.»

Στο τέλος, πέρα από τον υπαινιγμό της ανάγκης μιας μεγαλύτερης αφήγησης η οποία θα ενσωματώνει όλες τις ιδιότητες που μας εξέθεσαν οι ηρωίδες, υπάρχει και μια σαφής δήλωση για τη γραφή του επόμενου έργου της Άγνωστης Χ, του συγγραφικού Alter ego, μέσα από ένα ευφύες μεταμοντέρνο παιχνίδι μετατόπισης και παστίς, δηλώνοντας τα ονόματα των ηρώων με τους οποίους θα καταπιαστεί: Σταύρος και Αυγή, ονόματα με κρυφό συμβολισμό και προοπτική, αφήνοντας το κείμενο ανοιχτό και τον αναγνώστη στην αναμονή της αφηγηματικής συνέχειας...

Γιάννης Αντιόχου